

رئیس جمهور فرانسوی که سعدی نام داشت/ سعدی شاعر انسانیت

تاثیر سعدی شیرازی فقط در شاعران ایرانی پس از خودش منتهی نشد و اغلب شخصیت‌های بزرگ غرب را نیز فراگرفت به گونه ای که در فرانسه ...

به بهانه یادروز سعدی/

رئیس جمهور فرانسوی که سعدی نام داشت/ سعدی شاعر انسانیت

تاثیر سعدی شیرازی فقط در شاعران ایرانی پس از خودش منتهی نشد و اغلب شخصیت‌های بزرگ غرب را نیز فراگرفت به گونه ای که در فرانسه رئیس جمهور این کشور نام "سعدی" داشت و یا "رالف والدو امرسون" از سعدی به عنوان شاعر انسانیت یاد کرده است. به گزارش خبرنگار مهر در شیراز، الشیخ الامام المحقق، ملک الکلام، افصح المتکلمین ابومحمد مشرف‌الدین (شرف‌الدین) مصلح بن عبدالله بن مشرف‌السعدی‌الشیرازی بی تردید بزرگترین شاعری است که بعد از فردوسی آسمان ادب فارسی را به نور خیره‌کننده خود روشن ساخت و آن روشنی با چنان نیرویی همراه بود که همچنان برقرار خواهد ماند. زبان استادانه فصیح او زبان ودل و عشق و محبت و او خود نشانه تمام عیاری است از «آدمیت" به همان معنی بسیار کاملی که بیان کرده است.

هرساله اول اردیبهشت ماه را به عنوان یادروز سعدی نامگذاری کرده اند، شاعری که دکتر اسماعیل آذر محقق، مترجم و استاد دانشگاه اعتقاد دارد نه تنها در ایران بلکه در جهان غرب تاثیرات شگرفی برجای گذاشته است. دکتر آذر در سال 74 کتابی به نام سعدی شناسی به چاپ رسانیده و در آن کتاب گلستان و بوستان مورد تامل و نقد قرار گرفته است. در این رهگذر دکتر آذر در گفتگویی با خبرنگار مهر به موضوعاتی نظیر تاثیر سعدی بر شاعران ایرانی بعد از خود، شهرت سعدی در جهان غرب و... پرداخته است.

***خبرگزاری مهر: سعدی بر شاعران ایرانی بعد از خود تا چه تاثیری گذاشته است؟**

دکتر آذر: سعدی چه در نثر و چه در نظم بر تمام شاعران پس از خود تاثیر گذاشته و همه را در اشتباه انداخته است به اینگونه که فکر کرده اند می توانند از سبک کار او تقلید کنند اما دریافته اند که این کار مقدور نیست. حافظ گاهی یک مصرع سعدی را تضمین کرده یا تعداد زیادی از نویسندگان مثل جامی و قائم مقام تلاش کرده اند تا از گلستان او تقلید کنند ولی تقلید راه به جایی نبرده و نتوانستند کاری نو پدید آورند. البته در این میان "قائم مقام" قالب را از سعدی گرفته ولی سخن خود را در این قالب ریخته است مانند:

اشکم شراب

جگرم کباب

مطربم ناله

چشمم پیاله

شمارا اگر به بزم ما رحمتی است

بسم له

ماییم و نوای بی نوایی

بسم له اگر حریف مایی

اما سعدی بیش از آنچه به شاعران و نویسندگان پس از خود تاثیر گذاشته باشد، بر زبان فارسی تاثیر نهاده است. می توانیم بگوییم امروز سخن ما، حرفهایی که بین ما ایرانیان به زبان فارسی رد و بدل می شود به گونه ای همان حرفهای سعدی است.

سعدی در مدرسه نظامیه درس خوانده و البته شخصیت‌های دیگری مثل عبدالرحمن جامی و رشیدالدین وطواط شاگرد همان مدرسه هستند ولی سعدی شیوه وعظ و اندرز را از آن مدرسه بزرگ قرن آموخته است.

شما اگر به یک کفافی مراجعه کنید گاهی تابلویی در دکان نصب شده که "تهی پای رفتن به از کفش تنگ"

و یا اگر به داروخانه بروید گاهی ممکن است به این سخن سعدی بر بخورید که "شفا بایدت داروی تلخ نوش".

عاشق دل خسته فغان می کند با شعر سعدی که "شب فراق که داند که تا سحر چند است مگر کسی که به زندان عشق در بند است".

و همچنین واعظ بالای منبر می گوید: "راست بگویی و تو در بند بمانی به زانکه دروغت دهد از بندرهای"

و یا اینکه "ای مردم اگر با بدان بنشینید نیکی نبینید".

سعدی شاعر مردم است و "رالف والدو امرسون" بنیانگذار مکتب تعالی گری آمریکایی گفته که "سعدی شاعر انسانیت است و برای همه انسانها سخن گفته است و او در ردیف هومر، شکسپیر، مونتینی و... قرار دارد.

*** جایگاه و شهرت سعدی در اروپا چگونه است؟**

اینکه سعدی همه اروپا را تسخیرکرد به خاطر این بود که زبان او زبان زندگی است.

در سال 1636 آندره دوریه پاره ای از مطالب گلستان را به زبان فرانسه ترجمه کرد و بلافاصله این ترجمه در فرانسه پیچید و بعد از آن

قرآن مجید را ترجمه کرد.

در آلمان **فردریش آکسن باخ و آدام اوله آدریوس**، در انگلستان **استفان سالیوان** به زبان انگلیسی، در آمستردام **ژانتیوس** به زبان لاتین، در هلند **دوئیس برگ** به زبان هلندی و شخصیهایی مانند **آندره شینه**، **آندره ژید** و... ترجمه هایی از گلستان را به دست داده اند.

همچنین شخصیهای انقلابی فرانسه مانند **مادام رولاند و آندره شینه** که هر دوی آنها به گیوتین سپرده شدند طالب و خواهان آزادی بودند و زیر تسلط سعدی، جهان بینی دیگری داشتند.

در سال 1887 نام رئیس جمهور فرانسه سعدی بوده که "سعدی کارنو" لقب گرفت.

نیایی او لازار کارنو با خواندن گلستان سعدی در زمره آزادگان درآمد و همچنین بسیاری از خیابانهای فرانسه به نام سعدی نشان کردند.

سعدی درست گفته بود که:

ز حاک سعدی سیراز بوی عشق آید

هزار سال پس از مرگ گرش بویی

حتی یعقوب ذوالقدر که روزگاری والی شیراز بود و فرمان داده بود تا چند عمارت از جمله آرامگاه سعدی ویران شود، شاه عباس را به خشم آورد و او را از دم تیغ گذراند و "ریحان" روزنامه نگار که حرف نامناسبی پیرامون سعدی نوشته بود محاکمه شد، سر او تراشیده و تبعید شد تا کسی به سعدی جسارت نکند.

در حقیقت سعدی شاعر انسانیت است و فراموش نکنیم که یکی از شریعتمدارترین شاعران قرون گذشته ما همین سعدی است.

سعدی در تمام عمر خود یک گام بی نام خدا بر نداشته و اگر امروز باقیمانده است به این آیه شریفه قرآن توجه داشته که "ما عندالله خیرا بقی". به همین دلیل است که از همه دنیا در شیراز جمع می شوند تا به سعدی احترام بگذارند.

***در سخنان خود به حضور سعدی در زبان امروز مردم و همچنین آثار او در سردر محل های کسب اشاره کردید، آنچه امروز در مورد سعدی نیز وجود دارد حکایات و داستانهای متعددی است که در بین مردم رواج دارد، نظر شما در این خصوص چیست؟**

هر انسانی که به شهرت برسد مضمونهایی را پیرامون او کوک می کنند کاری که برای عطار نیشابوری کردند و همچنین زندگی حافظ و ماجرای تیمور شاه و یا بخشیدن سمرقند و بخارا به خال یار و... و از این دست ماجراها نیز برای سعدی نیز تراشیده اند اما عقل سلیم می تواند صره را از ناصره تشخیص دهد و نیز امروز به اندازه کافی کتابهایی در این زمینه نوشته شده که می توان به آن مراجعه کرد.

.....

گفتگو: هژیر فتحی